

Förökning av rosor med sommarsticklingar

Göran Mauritzson Henny Johansson
text foto

Att föröka sina egna rosor är både enkelt och roligt. Här beskriver Göran Mauritzson den metod han själv har finslipat under tio års tid.

När jag för dryga tioåret sedan blev pensionär hade vi, min fru Elise och jag, redan varit trädgårdsamatörer några år. Det märktes i vår trädgård där grönsaksland, bärbuskar och gräsmattor var på retur. I stället blev det allt flera inköp av magnolior och andra roliga träd och buskar hos Tommy Ahnby. Efter ett besök hos Hermann Krupke på Guldsmedsgårdens Plantskola började ett intresse för pioner spira. När vi sedan blivit medlemmar i Svenska Rosensällskapet ökade antalet olika busk- och klätterrosor

växer på "egna rötter", så kallade rotäktade rosor. Rosorna i vår trädgård är moderplantor som jag tar sticklingsris ifrån. Speciellt intressant är metoden om man vill ha fler exemplar av en ros som inte kan köpas för att den inte längre finns i handeln. Andra gånger vet man kanske inte vad favoriten man vill ha flera av heter. Några rosförädlare rekommenderar plantering av tre eller fem plantor av samma sort i en grupp för att de ska komma bättre till sin rätt. Köper man då en och gör några sticklingsplantor blir det ett billigare sätt att anlägga större rosbuskage. För en nyplanterad ros kan den första vintern, innan plantan har acklimatiserat sig, vara vanskelig. Som en gardering brukar jag ta ett par sticklingar – i fall att.

Arbetsgången steg för steg

Efter att ha sticklingsförokat rosor i närmare 10 år har jag fastnat för följande arbetsgång som fungerat bra i vår trädgård som ligger på Orust i Bohuslän.

1. Veckorna runt midsommar är de nya årsskotten tillräckligt förvedade hos oss. Jag klipper bitar som är 8–12 cm [2] långa och skrapar eller sargar barken lite längst ner på kvisten. (Den klack man kan få längst ned om man drar loss kvisten från en kraftigare gren är en bonus.)

2. Alla blad tas bort, förutom 2–3 toppblad, och sedan sticks kvisten ned i kanten på en plastkruka. Krukan är fylld med såjord som är fuktig men inte blöt. Ibland har jag även blandat i lite kompostjord. Det brukar få plats 8–10 sticklingar runt kanten i krukan.

3. Över krukan sätts en plastpåse för att behålla jorden lagom fuktig. Krukan ställs sedan ljusst, men inte i full sol. Kan jordtemperaturen hållas kring 20–25 grader är det perfekt.

4. Under följande veckor lyfter jag ibland på plastpåsen och kontrollerar att jorden är lagom fuktig och att sticklingen inte fått någon ohyra.

5. Ibland börjar det krypa ut vita rötter ur hålen i krukans botten redan efter 3–4 veckor. Men det kan också dröja 6–7 veckor. Då är det dags

Illustration: Christina Fryle

1. Rosa (Wichurana-Gruppen) 'American Pillar'.

2. Klipp sticklingarna 8–12 cm, ta bort de nedersta bladen och minska gärna antalet blad upptill.

snabbt till dagens cirka 250 stycken. Vid ett möte med Stig Gustafson på Bången norr om Uddevalla fick jag tips om hur man kan sticklingsföroka sina rosor.

De rosor som bjuds till försäljning i handeln är nästan utan undantag okulerade på en grundstam, i Sverige vanligen en *Rosa multiflora* japansk klätterros eller *Rosa canina* stenros. Metoden är enkel att utföra och ger ett snabbt resultat. Men den kräver förstås att man har grundstammar att okulera på. En nackdel är att okuleringspunkten är känslig. Den bör hamna 15–20 cm under markytan vid plantering. En annan är risken att vildskott från grundstammen så småningom tar över hela busken.

För amatören och hobbyodlaren är det enklare att föröka sina rosor genom att ta sommarsticklingar. Resultatet blir då rosor som

att försiktigt ta upp småplantorna och att sätta dem i var sin kruka. I stället för mager planteringsjord är det nu god rosjord som gäller.

6. Den första vintern är sticklingsplantan känslig så det gäller att ordna en optimal förvaringsplats. Viktigt är god dränering men också skydd mot stark kyla. Jag gräver ned mina krukor i sandjord i drivbänkar som har kanalplastsivor som lock. Över krukorna strör jag ett tunt lager torra löv, gärna ek eller bok. Blir vintern sträng lägger jag dessutom ett lager bubbelplast över löven. Bänkarna med lock är tättslutande så att regn, möss och sorkar är utestängda.

7. När vårsolen börjar värma igen är det spännande att plocka bort bubbelplast och löv. De plantor som klarat första vintern brukar bli fina rosor, men det återstår flera arbetsinsatser ännu.

8. För att sticklingarna ska grenas sig och bli så kallade A-plantor bör de toppas. Det kan kännas lite hårt om de redan börjat sätta blomknoppar.

9. Allt eftersom plantorna växer och blir större krukar jag om dem i större krukor.

10. Först efter en andra vinter nedgrävd i drivbänk är den nya rosen klar att planteras ut.

Sorter som fungerat bra

Klättersrosor från Wichurana-Gruppen, t.ex. 'American Pillar' [1], 'Dorothy Perkins' och ROSENHOLM ('Poulover') har varit lätta att "sticka", men även för arvensis-rosen 'Venusta Pendula' och den fyllda honungsrosen *Rosa* (Helena-Gruppen) 'Hybrida' [4] brukar säkert 8 av 10 sticklingar rota sig.

Buskrosor jag alltid lyckats med är floribundarosor som ASTRID LINDGREN ('Pouluf') och

LEONARDO DA VINCI ('Meideauri'), Alba-Gruppen t.ex. 'Königin von Dänemark' [5] och 'Great Maiden's Blush' och portlandrosorna 'Jacques Cartier' och 'Mme Boll'. Både min fru och jag är svårt betagna av de moderna engelska rosor som David Austin presenterar nya hybrider av varje år. Vi har samlat på oss ganska många nu. Några favoriter som givit fina sticklingsplantor är LEANDER ('Auslea'), LADY OF SHALOTT ('Ausnyson') [3], WILDEVE ('Ausbonny') och ROSEMOOR ('Austough'). Kinarosorna *Rosa* (Chinensis-Gruppen) 'Mutabilis' och 'Old Blush' klarar inte en hård vinter på Orust om jag har slarvat med vintertäckningen, men de är lätta att "sticka", så jag brukar ha några sticklingsplantor som reserver i drivbänken. *Rosa* (Spinossissima-Gruppen) 'Aïcha' och 'Frühlingsduft' är två fina pimpinellrosor som jag däremot misslyckats med ibland. Pimpinellerna är å andra sidan lätta att ta rotskott från.

I genomsnitt brukar runt 65 % av mina sticklingar rota sig och bli fina plantor så jag tycker att jag kan rekommendera metoden.

3. *Rosa* (Moderna Buskros-Gruppen) LADY OF SHALOTT ('Ausnyson').

4. *Rosa* (Helena-Gruppen) 'Hybrida', fylld honungsros.

5. *Rosa* (Alba-Gruppen) 'Königin von Dänemark'.

